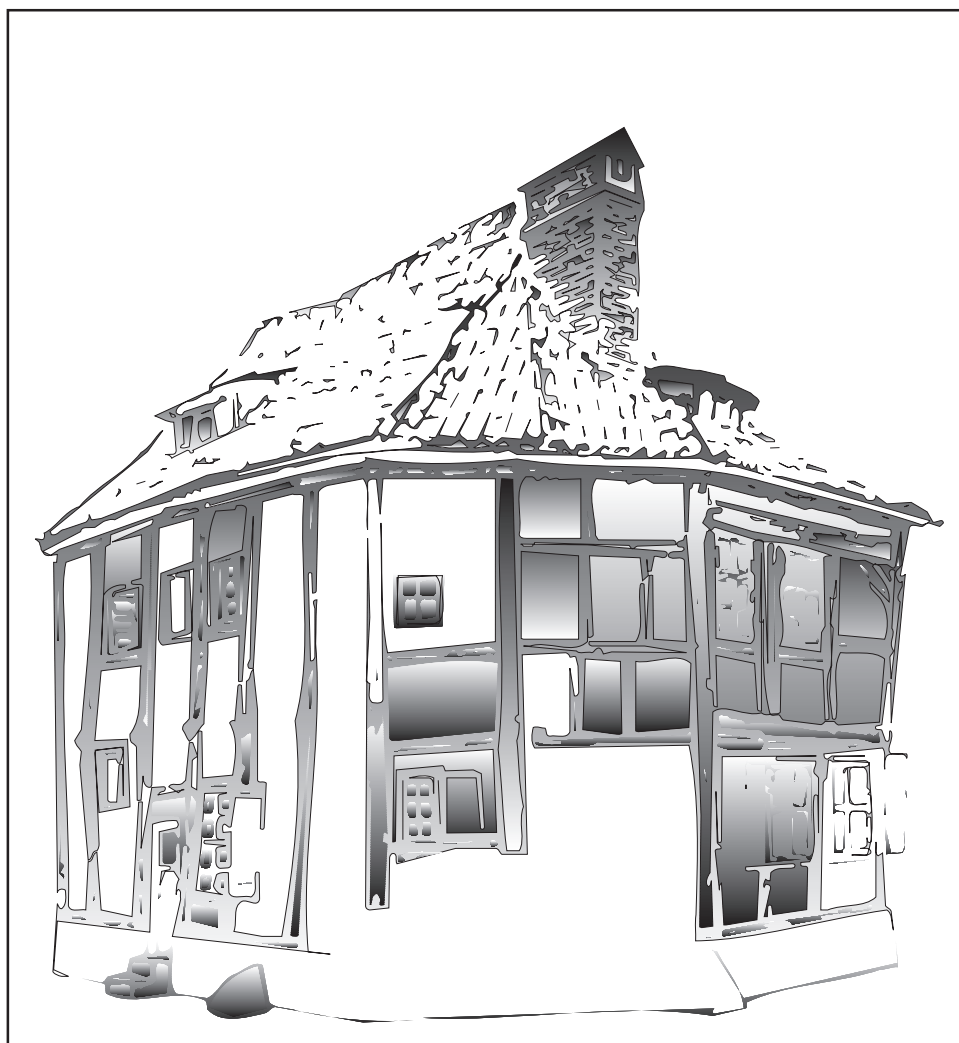

Světové dědictví UNESCO

QUEDLINBURG

Lumír Pecold, Vladimír Tkáč

Internet Geographic Magazine
www.ingema.net

© Ppress – veškeré texty, fotografie, obrázky, mapy a pod. jsou chráněny autorskými právy jednotlivých autorů a vydavatelství Ppress. Je výslovně zakázáno jejich jakékoli šíření, publikování či dokonce prodej za úplatu.

Německo

QUEDLINBURG

14

D

SACHSEN-ANHALT
SASKO-ANHALTSKO

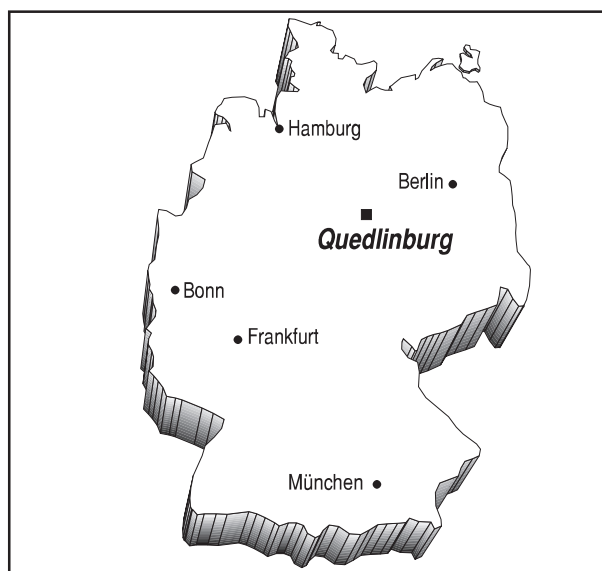
Staré město Quedlinburg bylo spolu se Zámeckým vrchem zařazeno do světového seznamu památek UNESCO v roce 1994.

Staré město Quedlinburg má jedinečně zachovalé středověké městské jádro o rozloze 80 hektarů a jeho více než 1 200 hrázděných domů dokumentuje vývoj hrázděných staveb během šesti století.

Město leží na řece Bode, jihozápadně od Magdeburgu. Odedávna mělo výhodnou polohu na křižovatce obchodních i vojenských cest. S historií města se nerozlučně pojí osobnost prvního německého krále, kterým byl Jindřich I. Ptáčník (919–936).

Z karolínské doby zachované sídliště bylo v roce 929 opevněno a obklopeno hradbami. Roku 936 zde byl Jindřichem I. založen klášter. Roku 994 propůjčil král Ota III. abatyši kláštera Matyldě mincovní, celní a tržní práva a město se začalo rychle rozvíjet. Ve 13. století bylo na druhém břehu řeky založeno zemědělské Nové Město. Obě sídla pak byla v roce 1330 spojena. Roku 1426 se Quedlinburg stal členem hanzy a po dlouhou dobu patřil k nejbohatším městům v Německu.

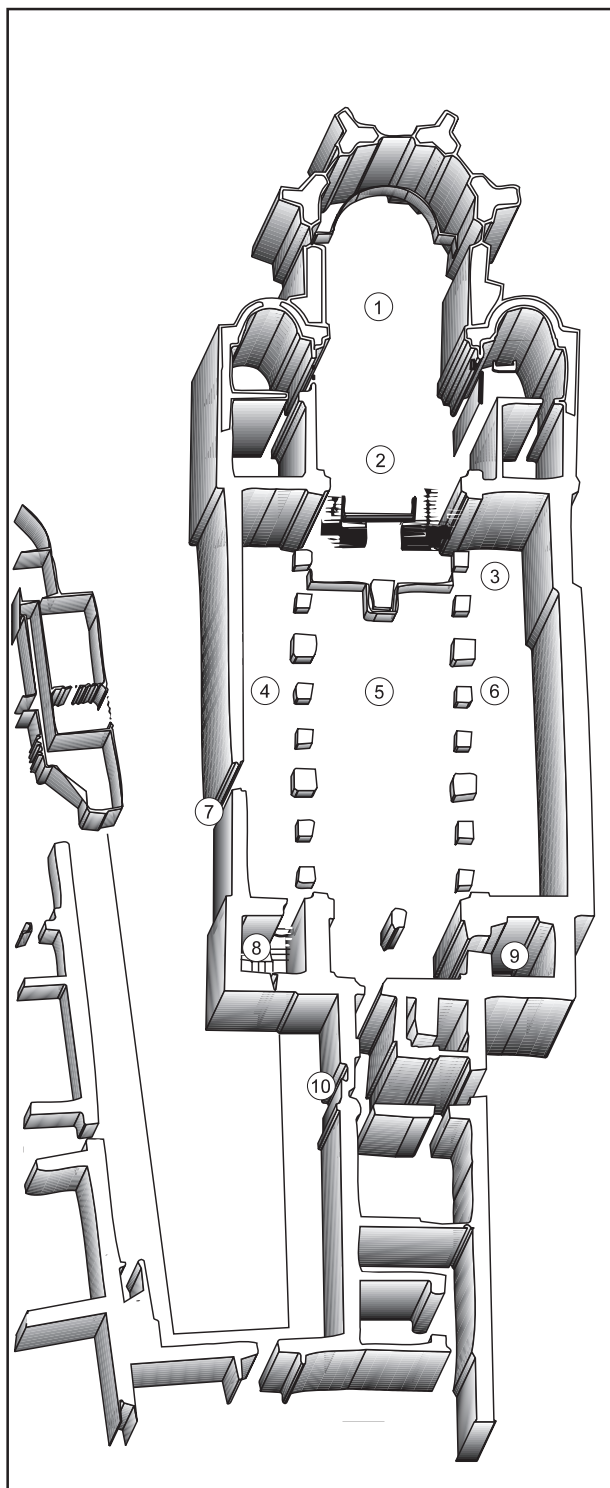
Na 1 200 hrázděných domů je uspořádáno kolem křivolakých uliček a rozměrného náměstí. Nejstarší hrázděné stavby

města pocházejí z 15. století. Je to například dům č. 3 v ulici Wordgasse, který byl postaven kolem roku 1400 a dnes je v něm umístěna muzejní expozice věnovaná hrázděným stavbám. Celkem je možno hrázděné domy v Quedlinburgu zařadit podle typu do pěti skupin. Nejmalebnější jsou renesanční domy z období 1530–1630, například Alter Klopstock na ulici Stieg.

V centru umístěná radnice (Rathaus) byla poprvé dokumentována již roku 1310

D14/1

Zámecká basilika sv. Serváce

1. Chór.
2. Krypta.
3. Kaple.
4. Boční loď.
5. Hlavní loď.
6. Boční loď.
7. Sloupový portál.
8. Severní věž s románskými základy.
9. Jižní věž.
10. Vchod do dómu a klenotnice.

a počátkem 17. století pak renesančně přestavěna z původně gotické stavby. Je na ní socha Rolanda z roku 1427 – symbol městských práv. Za radnicí stojí trojlodní pozdně gotický kostel sv. Benedikta (Marktkirche St. Benedikti), nedaleko západně barokní farní kostel sv. Blažeje (St. Blasii) s raně románskou věží. Mezi významné církevní stavby patří pozdně gotický kostel sv. Jiljí (St. Ägidii) z 15. století s výjimečnými oltáři. Pozoruhodnou církevní stavbou je často přestavovaný trojlodní, původně gotický kostel sv. Mikuláše (St. Nikolai) na Novém Městě.

Nad městem se vypíná Zámecký vrch (Schloßberg) s renesančním zámek, muzeem a kostelem sv. Serváce (St. Servatii). Při severním úpatí hradního vrchu stojí Klopstockův dům s literárním muzeem.

Západně od zámku se zachoval klášterní kostel sv. Wiperta (St. Wiperti), jehož počátky sahají do 10. století. Jeho krypta pochází z karolínské doby a je nejstarší dochovanou architektonickou památkou v Sasku.

SCHLOSS QUEDLINBURG
ZÁMEK QUEDLINBURG
Schloßmuseum
Zámecké muzeum

Renesanční zámek pochází z 15.–16. století. Vznikl na místě původní královské falce a říšského opatství. Po zrušení opatství r. 1803 připadl pruskému státu a r. 1928 městu Quedlinburg.

Exteriér: Zámek má tři nesejně veliké trakty. Vedle vstupní věže dominuje zámku pozoruhodný portál. Součástí

areálu jsou dvě zahrady. K zámku přiléhá románská trojlodní bazilika sv. Serváce.

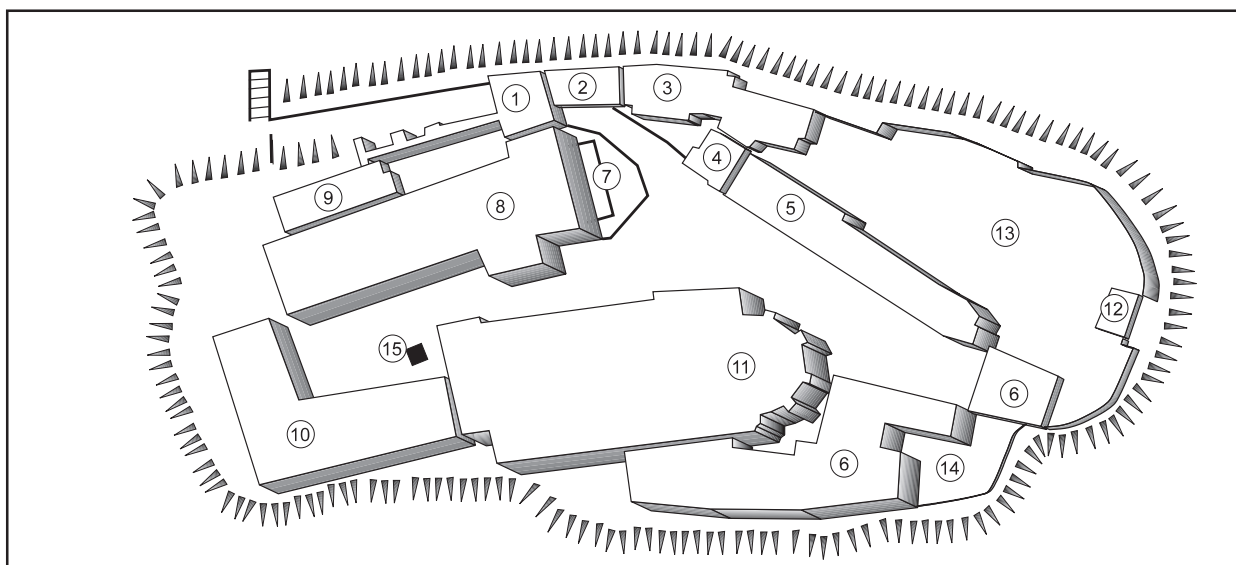
Interiér: V zámeckém areálu je přístupna expozice Zámeckého muzea. Podává přehled o pravěkých a starověkých dějinách oblasti, o vývoji hradu od dob pevnosti krále Jindřicha I. (Heinrich I.) až k zámeckému sídlu. Těžištěm sbírek jsou rukodělné práce zdejších řemeslníků, obrazy italských mistrů 16.–19. století, gotický a renesanční nábytek.

Vrchol bytové kultury 17. a 18. století představují reprezentační a obytné pros-

Zámek Quedlinburg

rozmístění budov kolem roku 1803

1. Brána.	8. Rezidence.
2. Byt děkana.	9. Nové opatství.
3. Klášterní budovy.	10. Obytná část.
4. Myslivna.	11. Bazilika.
5. Správní budovy.	12. Bývalý zahradní domek.
6. Bývalé probošství.	13. Zahrada opatství.
7. Bývalé opatství.	14. Zahrada probošství.
	15. Nádrž.

D14/3

tory. Součástí expozice je také historie Quedlinburgu.

STIFTSKIRCHE ST. SERVATII KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. SERVÁCE

Kostel sv. Serváce patří k významným románským stavbám. Jeho historie je svázána se vznikem původního hradu v 10. století. Král Jindřich I. odkázal hrad své ženě, královně Matyldě. Ta založila

klášter, kde se vzdělávaly neprovdané dcery šlechtických rodin. Klášter měl výsadní postavení – podléhal jen císaři a papeži. Pod vedením první abatyše, dcery Oty I., se stal duchovním a kulturním centrem a jako takový získal řadu cenných darů, které nyní patří mezi poklady středověkého sakrálního umění.

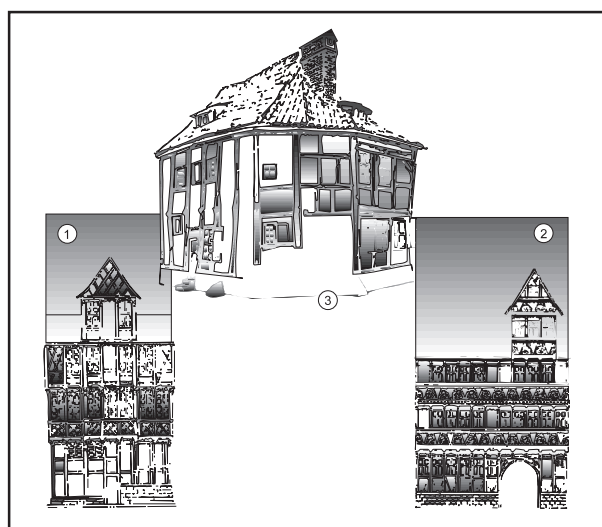
Exteriér: Jedná se o románskou baziliku se dvěma věžemi, gotickým chórem a románskými bočními apsidami.

Interiér: Bazilika je trojlodní, boční lodě jsou od hlavní odděleny sloupovím. Chór je díky přízemní kryptě neobvykle vysoko. V příčných ramenech je ve dvou místnostech uchováván chrámový poklad: relikviáře, evangeliáře a také vázané koberce z 12. století. V kryptě, která se datuje do období kolem roku 1000, jsou vzácné románské stropní fresky. Nacházejí se zde také hrobky krále Jindřicha I. a královně Matyldy.

Významná data.

- 922 - Quedlinburg poprvé královským sídlem.
- 929 - Hrad z dob karolínských byl rozšířen a opevněn.
- 986 - Vysvěcení ženského kláštera.
- 1110 - Výstavba kostela sv. Benedikta (Marktkirche).
- 1154 - Slavnostní říšské shromáždění pod vedením císaře Barbarossy.
- 1201 - Zahájení výstavby kostela sv. Mikuláše (Nikolaikirche).
- 1229 - Tři města oficiálně ustavena: Staré Město, Nové Město a Westendorf.
- 1330 - Spojení Starého a Nového Města.
- 1426 - Quedlinburg se stal členem hanzы.
- 1525 - Kláštery Münzenberg a Wiperti byly vypleněny a mniši vyhnáni.
- 16. stol. - Přestavba hradu v renesanční zámek.
- 1641-1642 - Obléhání města Švédy.
- 1676 - Zničení velké části města požáry.
- 1711 - Návštěva prince Alexeje z Ruska.
- 1760 - Francouzský generál Stainville obsadil město .
- 1779 - Návštěva Gustava III., švédského krále.
- 1813 - Vyhnání Francouzů ruskými vojáky.
- 1945 - Obsazení města Američany.

1. Hrázděný dům z období let 1630–1760.
2. Hrázděný dům z období let 1530–1630.
3. Nejstarší hrázděný dům, okolo r. 1400.

**KLOPSTOCKHAUS
DŮM F. G. KLOPSTOCKA
Muzeum literatury**

Friedrich Gottlieb Klopstock, básník a teolog, se narodil ve zdejší domě roku 1724. Patří k zakladatelům klasické německé literatury.

V hrázděném domě z 16. století se od roku 1899 nachází Klopstockův památník. V expozici je představen život básníka, jeho dílo a vliv na zdejší společnost. Početný mobiliář a drobné umělecké předměty podávají obraz o bytové kultuře 18. století.

**STÄNDERBAU
Fachwerkbaumuseum
Muzeum hrázděných staveb**

Tento hrázděný dům se dvorem obklopeným zdí vznikl kolem roku 1400. Jde o jeden z nejstarších hrázděných domů v Německu a vůbec nejstarší v Quedlinburgu. V letech 1966–1969 byl restaurován a roku 1976 zde bylo zpřístupněno muzeum.

Expozice přibližuje vývoj hrázděných staveb od 14. do 19. století na modelech domů z Quedlinburgu.

**LYONEL-FEININGER-GALERIE
GALERIE LYONELA FEININGERA**

Německo-americký malíř a grafik Lyonel Feininger (1871–1956) patří k umělcům »klasické moderny«.

Areál galerie je tvořen souborem jednopatrových budov z hrázděného zdiva, obklopujících vnitřní dvůr. Galerie přibližuje Feiningerova díla. Sbírkou zahrnují

bohatý soubor grafik, ale také dřevořezby, litografie, akvarely a skicy. Kromě stálé výstavy se zde pořádají i jiné výstavy moderního umění, přednášky i hudební vystoupení.

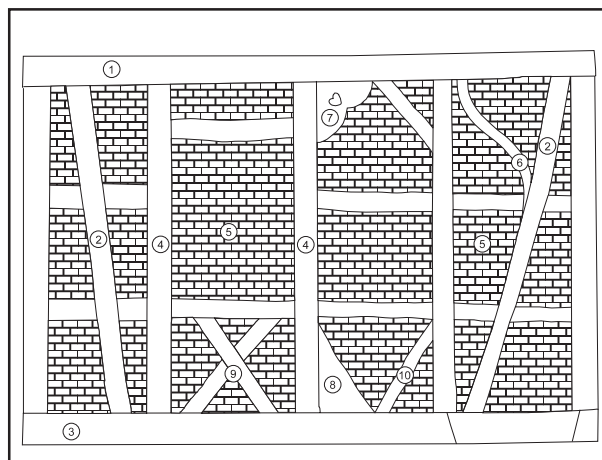
**WIPERTIKIRCHE
KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. WIPERTA**

Stavební počátky kostela sahají do 10. století. Později došlo k přestavbám a rozšíření.

Jde o trojlodní románskou baziliku, raně goticky rozšířenou. Chór je doplněn bohatým sloupovým portálem. Zdejší karolínská trojlodní krypta z 9. století je nejstarší dochovanou stavbou v Sasku.

Stavební prvky hrázděných budov

1. Nosný rám.	7. Rohová výztuha.
2. Zápora.	8. Patní výztuha.
3. Spodní ložný trám.	9. Ondřejův kříž.
4. Vzpěrný trám.	10. Vazný trám, spodní vazba.
5. Výplň.	
6. Protivzpěra.	

INFO

SCHLOSS QUEDLINBURG ZÁMEK QUEDLINBURG Schloßmuseum Zámecké muzeum

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Schloßberg 1
Telefon: 03946/27 30
Umístění: V jihozápadní části města.
Otevřeno: Květen až září, úterý až
neděle 10–18 hodin,
říjen až duben, úterý až neděle
9–17 hodin.

STIFTSKIRCHE ST. SERVATII KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. SERVÁCE

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Schloßberg 9
Telefon: 03946/35 52
Umístění: Na vrcholu Schloßberg,
u zámku.
Otevřeno: Květen až říjen, úterý až
sobota 10–17, neděle a svátky 12–17,
listopad až duben, úterý až sobota
10–16, neděle a svátky 12–16 hodin.

KLOPSTOCKHAUS DŮM F. G. KLOPSTOCKA Muzeum literatury

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Schloßberg 12
Telefon: 03946/26 10
Umístění: Na úpatí zámeckého vrchu
Schloßberg.
Otevřeno: Květen až září, úterý až
neděle 10–18 hodin,
říjen až duben, úterý až neděle
9–17 hodin.

STÄNDERBAU Fachwerkbaumuseum Muzeum hrázděných staveb

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Wordgasse 3
Telefon: 03946/38 28
Umístění: V centru města.
Otevřeno: Květen až září, pátek až
středa 10–18 hodin.

LYONEL-FEININGER-GALERIE GALERIE LYONELA FEININGERA

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Finkenherd 5a
Telefon: 03946/22 38
Umístění: Pod vrchem Schloßberg.
Otevřeno: Úterý až neděle 10–12
a 13–18 hodin.

WIPERTIKIRCHE KLÁŠTERNÍ KOSTEL SV. WIPERTA

Adresa: 06484 Quedlinburg,
Wiperti Straße
Telefon inf: 03946/28 66
Umístění: Západně od vrchu
Schloßberg.
Otevřeno: Na požádání v Informacích
Quedlinburg, Markt.

V době, kdy Quedlinburg spadl pod panství Napoleonova mladšího bratra Jérôme, přišel zámek o veškerý inventář, protože ho Jérôme prodal v dražbě. Některé části inventáře získaly rodiny z Quedlinburgu a byly později vráceny nebo zapůjčeny do **Zámeckého muzea.**